AFGHAN GERMAN ONLINE
http://www.afghan-german.com
http://www.afghan-german.de
افغان جرمن آنلاین

مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد.

پوهندوی آصف بهاند

۲۰۱۷/۱۲/۱۰

للو، للو

«LalloLallo»

(د ماشومانو له پاره ځانګړې کیسې)

لومړۍ برخه

«للو، للو، للو
خوب دې درسي په لیمو
زرغونه ده ښه نجلۍ
ده تر ټولو ګلالۍ
خبرې نه کوي بیدیږي
سبا ګل غونډې ویښیږي
للو، للو، للو
خوب دې درسي په لیمو»

د ۲۰۱۷ کال د دسمبر په اتمه نیټه د بي بي سي له خوا په پښتو ژبه د ماشومانو له پاره د ځانګړو کیسو خپرېدل پیل شول. په دې باب بي بي سي پښتو داسې ولیکل:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنېزې بڼې پاړوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

«سر له ننه هره جمعه به تر راتلونکو ۱۰ اوونیو پورې له بي بي سي د للو للو په نامه ماشومانو لپاره ځانګړې کیسې خپرېږي.
د کیسو دغه لړۍ له بي بي سي پښتو او دغه راز افغانستان کې له شمشاد ټلویزیون او پاکستان کې له مشرق ټلویزیونونو کتلی شئ.
دغه لومړنۍ ګڼه د زرغوني او شاپېرۍ کیسه ده.»
دا یو ډېر اړین، په ځای او ښه عمل دی. زه د خپلي مقالي په پیل کي، د نوي نسل د روزلو د نهضت د یو لاروي او پلوي په توګه د دې پروګرام له جوړونکو، لیکونکو او خپرونکو نه مننه کوم، په ځانګړې ډول له آغلي «نجیبه لیمه» نه بیا، بیا مننه کوم چي دا کیسي لیکي او د ماشومانو او کوچنیانو له پاره یې، د دوی له خوښي سره سم په خپل خواږه غږ کي اوروي.
کله چي په میډیا کي د دې خپروني لومړني خبرونه راښکاره شول، زه ډېر خوشاله شوم، سمدلاسه په دې باب د یوې مقالي د لیکلو فکر راته پیدا شو، نو مې په لومړي سر کي دغه جملات ولیکل:

په دې نږدې وختونو کي د بي بي سي پښتو له لوري د ماشومانو له پاره د کیسو ځانګړې خپرونه « للو، للو (LalloLallo) د ماشومانو له پاره ځانګړې کیسې» پیل کیدونکې ده. د دې پروګرام په مسؤلینو کي د پښتو آنلاین مشر اسمعیل میاخیل او د بي بي سي اکادمۍ نړیوالو پاڼو مشرې نجیبې لیمې نومونه یاد شوي دي.
د دې زیري له خپریدو سره سم، د نوي نسل د روزلو ځینو پلویانو چي شمیر یې بیخي لږ دې خپل نظریات څرګند کړل. د څو تنو نظریات را اخلم:

کریمه نعیمي داسي ولیکل:«
<<للو للو>>
د کوچنیانو لپاره کیسې چې نجیبې لیمې لیکي او وړاندې کوي یې - نن د بي بي سي تر خبري خپروني وروسته پر شمشاد 📺 تلویزیون : په کوچنیانو یې لیدل مه هېروئ👩‍👩‍👧‍👦👩‍👩‍👧‍👦 .»

بیا ثنا ساپی داسي ولیکل:

«که خپل بچي او په کور کي ماشومان لرئ دا کیسې پرې ګورئ. نجیبه جانې پرې ډېره خواږي کړې ده . 👌👏🙏
#تعلیم_فرض_دی ☮ #LiterateAfg»

په خپله نجیبه لیمه هم له بي بي سي سره په مرکه کي وویل او هم یې په خپله فیسبوک پاڼه کي د دې کیسو په باب ولیکل:

«للو للو، د ماشومانو لپاره د بي بي سي پښتو ځانګړې کیسې
هر جمعه پر بي بي سي پښتو پاڼو، شمشاد او مشرق تلویزیون»
LalloLallo#للوللو#PashtoChildrenStories
ډېر ژر له بي بي سي نه
دکوچنیانو له پاره د کیسو نوې لړۍ:

Starting soon! A new series of bedtime stories for children on BBC Pashto, Online »and TV.

د دې پروګرام او د دې کیسو د شکل او محتوا په باب د بي بي سي او د دې کیسو ځینو مسؤلینو خپل نظریات داسي څرګند کړي دي:

«د بي بي سي افغان ځانګي مشره مینه بکتاش یې په اړه وایي:
زموږ دغه نوې لړۍ د ماشومانو لپاره ده او هدف یې دا دی، چې دوی ترې خوند واخلي او زده کړه وکړي. دغه راز دا کیسې د ماشومانو د مېندو او پلرونو لپاره هم دي، چې هیلمن یوو زموږ خپروني په فعاله توګه وګوري، واوري او له محتوا یې برخمنې شي.
د دې پروژې مشر او د بي بي سي پښتو ډیجټل ځانګې ایډیټر اسمعیل میاخیل په دې اړه وایي:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼي پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیږلو مخکي په ځیر و لولئ

پښتو ژبه کې د ماشومانو لپاره د دغه ډول مطالبو لړوالی له ورايه ليدل کېږي. له دغي نوي لړۍ سره چې په انځوريز او ويډيويي بڼې په زړه پورې کيسې په کې وړاندې کېږي، موږ هغو نويو مخاطبينو ته رسېږو چې له دغه ډول موادو لړ برخمن دي

د للو للو لړۍ کيسې په اسانه، روانه او پسته ژبه ويل شوې دي. دغه کيسې نجيبي لېمې ليکلي چې د بي بي سي اکاډمی نړيوالو وېبپاڼو ايډيټره ده او له بي بي سي سره يې پښتو برخه کې د ژورناليستي په توګه دنده پيل کړې وه.
په دغو کيسو کې د ربښتينولی، په لارو کوڅو کې د خونديتوب لاربښوونو، لاس مينځلو او غاښونو پاکولو اهميت په هکله خبرې شوې او دا له ماشومانو سره مرسته کوي، چې خپل شاوخوا چاپېريال ښه وپيژني.
د کيسو لپاره انځورونه کابل مېشتي ځواني انځورګرې نسيمې محمدي کښلي دي، دغو خوځنده تصويرونو د کيسې ويلو پر مهال د نجيبي ګرد چاپېره داسي چاپيريال جوړ کړی چې د ماشومانو لپاره خوندور او زړه وړونکی دی.»

د جګړې د سونامي او له هغي سونامي د رازيږدلو ناخوالو په دايره کې، زموږ د ټولني د ډيری وګړو، په تيره ماشومانو او کوچنيانو د ذهن په هر کونج او پيچومي کې، د وينې په هر څاڅکي کې، په کتلو او حرکاتو کې يې او لا په هر تنفس کې يې، تاوتريخوالی، وهل ټکول، وژل، د وسلي کارول، ويره او... له ورايه ښکاريږي او احساسيږي.
د ټولو خلکو او په تيره ماشومانو او کوچنيانو له ذهن نه د دغو شيانو توږل، پاکول او لرې کول يوې سترې عاطفي ته اړتيا لري او دا عاطفه يوازې د ادبياتو له لارې کيدای شي چې ماشوم ته، کوچني ته او نوي نسل ته ور ډالی شي.
اوس چې بي بي سي د ماشومانو له پاره د کيسو ويلو او وړاندې کولو دا لړۍ پيل کړې ده، ډير اميد دی چې دا هيله به پوره کوي او په معنوي لحاظ به د افغان ماشوم عاطفي لاسنيوی کوي.
او س چې د يوويشتمي پيړی د دويمي لسيزې په نيمايي کې د ټکنالوژۍ له دومره امکاناتو سره ژوند کوو، نولازمه ده چې هغه قلموال چې د کوچنيانو د ادبياتو په باب فکر کوي او څه تخليقوي، داسې څه دې وليکي چې هغه د کوچنيانو له پاره د درک او پوهيدو وړ وي، يعني ساده او د هغوی په ژبه ليکل ورته وکړي.
هغه ليکوال او شاعران چې کوچنيانو ته څه ليکي، بايد د کوچنيانو دنيا ته ور ننوزي، ځان هلته احساس کړي، کوچنی درک کړي او بيا د هغه له غوښتنو سره سم قلم وچلوي او داسې څه ورته وليکي چې کوچني ته د اوسنی زماني له غوښتنو او پوښتنو سره سم څه ورکړي، هغه څه ورکړي چې د کوچني په راتلونکي ژوند کې له هغه سره د لارښود په ډول مرسته وکړي.
ما وليدل او ګورم يې، له هغي ورځې چې زه په ښه او بد پوه شوی يم، له هغي ورځې مي چې قلم چلول زده کړي دي، په تيره بيا له هغي ورځې مي چې د کوچنيانو په باب، د هغوی د روزني په باب او د هغوی د دنيا او ادبياتو په باب فکر کړی؛ موږ ډير وخت او امکانات له لاسه ورکړي دي چې اوس يې په ارزښت پوه خلک، حسرت او افسوس کوي، خو تش حسرت او افسوس کول څه ګټه نه کوي. موږ بايد له اوسنيو امکاناتو او ټولو تجربو څخه استفادې وکړو، په خپله کورنی او ټولنه کې ماشومان او کوچنيان وپيژنو، د هغوی روان او دنيا درک کړو او د نوي زمان له غوښتنو سره سم هغوی ته د کوچنيانو د ادبياتو په نامه داسې څه وليکو چې کوچنی د خيال او هوس له نړۍ نه ورو- ورو را وباسو او د ده په ژوند کې د راتلونکي نړۍ نه يې خبر کړو.
موږ بايد له کوچنيانو سره په خپل چلن کې ژور بدلون راولو. په ډيری افغان کورنيو کې ماشومان په ډار او تهديد ويده کولو ته اړ ايستل کيږي، چې دا د هغه په ذهن او راتلونکي ژوند باندې ژور منفي اثر بريباسي. هغه ته بايد د خوب په وخت کې کيسې و ويل شي يا ولوستل شي، خو زموږ په ټولنه کې ډيری کورنی د خراب اقتصاد له کبله، د سواد د نشتوالي له کبله او د نه پوهيدنې په وجه ماشوم باندې د خوب په وخت کې نه يوازې پټکي کوي، بلکې د راتلونکي ورځې د جبري فزيکي کار او نورو ستونزو يادونه هم ورته کوي او کوچنی د ستونزو له يوه درانه بار، روحي فشار، تشويش او ډار سره ويده کيږي.
په پرمخ تللو هيوادونو کې د ماشوم د پالنې، روزنې، خوب خوراک او هر څه له پاره امکانات برابر دي او له پروګرام سره سم تطبيقيږي هم. په دې دليل چې د ټولنې د پوهې کچه او د کورنيو او ميندو پلرونو د پوهې سطحه لوړه ده . کوچنی پيژنې درک کوي يې او هر هغه څه چې ورته اړين دي، هغسي يې ورته برابروي او هماغسې ورسره کوي، خو زموږ په هيواد کې او زموږ په ټولنه کې په دې برخه کې يا قوانين نه شته او که کوم قانون وي هم، هغه څوک نه تطبيقوي او زموږ د ټولنې ماشوم ته او بيا زموږ د ټولنې کوچني او تنکي زلمي ته د پرمخ تللو ټولنو د امکاناتو دوه درې يا پنځه سلنه هم نه وي برابر او پر ټولنه باندې د ډير پخواني حاکم کلچر په دايره کې ماشوم او کوچنی د ژوند په داسې يو مجبور او تنګ چاپيريال کې را ګير کيږي چې کوچنی له فزيکي او رواني پلوه د تباهی کندې ته ور پورې وهل کيږي.
په دغسې يو منفي او بد چاپيريال کې د کوچني د جسمي ودې مخه نيول کيږي، د ذهني جوړښت تهداب يې خرابيږي او د هغه د راتلونکي ژوند د تباهی بنسټ ايښودل کيږي. کله چې کوچنی په دغسې يو جسمي او ذهني خراب حالت کې لوی شي چې د هغه د کوچنيتوب د حق دوه سلنه هم ور نه کړل شي، بيا نو هيڅ څوک حق نه لري چې له هغه نه د مثبت عمل او کومې ښيګڼي تمه ولري. نه مور پلار، نه کورنی او نه هم ټولنه.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

په هغو هيوادونو کې چې د ماشومانو اوکوچنيانو په ارزښت پوهيږي، کوچني ته او د هغو ادبياتو ته دومره پاملرنه شوې چې د نوې تکنالوژۍ د نويو امکاناتو په چوکاټ کې، که په کمپيوټر کې يوازې وليکل شي:«د کوچنيانو ادبيات» او کليک شي، د کوچنيانو له پاره په سل ګونو او لا زر ګونو کيسې او شعرونه تر لاسه کيدای شي. په يادو هيوادونو کې د کوچنيانو په مورنۍ ژبه په سل ګونو کارتوني فلمونه او نور امکانات شته دي.
دا ټول د دې ګواهي ورکوي چې په هغو ټولنو کې ماشوم، کوچنی او د هغو نړۍ او روان پيژندل شوې او درناوی يې کيږي، د پالنې او روزنې لازم چاپيريال ورته برابريږي، د هغوی له عمر او غوښتنو سره سم اړين کتابونه، کيسې او فلمونه ورته برابريږي. دا په حقيقت کې د هغو ټولنو هغه پانګونه ده چې راتلونکو نسلونو او راتلونکو ټولنو له پاره يې کوي. سم يې روزي چې په راتلونکې کې يو سالم او روغ کارګر، پوه انجنير، سم ښوونکی، زيرک طبيب ... او په وطن او خلکو مين رهبر ولري.
اوس چې بي بي سي پښتو د ماشومانو له پاره د کيسو دا لړلی پيل کړې ده، هيله ده چې د هغوی د کيسو او پروګرامونو د وړاندې کولو له لارې د يادو ښيګڼو څو سلنه زموږ د ټولنې ماشومانو ته ور په برخه شي.

د لومړۍ برخې پای

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ